

No. 46.

Kristiania den 14 November 1868.

3^{die} Harg.

Studenterne til J. S. Welhaven.

Melodi af Edoard Grieg.

Lyt nu, du lydende Sanger,
 Tonerne strømmer tilbage!
 Varmt om dit Sind
 Ungdommens glade Falanger
 under dit Vindu dem jage
 jublende ind.
 Hjerternes Gjenlyd sig gynger
 højt i det Blaa,
 i det solfittrende Blaa,
 hvori din sølverne Tone den slynger.

Smiler du ikke ved Maalet,
 du, som i Vintren har vugget
 Foraarets Lert?
 Alt, hvad dit Mod har bestralet,
 Alt, hvad dit Mismod har dugget,
 nu har det Vært,
 ranker sig op om din Skulder,
 fylder din Favn, —
 fanger i Roser dit Navn,
 fanger din Digtning den koglende Hulder.

Bidere Livstøget drager,
 Tankerne sufer som Faner
 over dets Vej.
 Een blandt de højeste rager,
 findes paa forreste Baner,
 den kom fra dig!
 Oldtidens manende Rune
 højt paa dens Skafte,
 tyder, hvor du tog din Kraft,
 løftende Land i din Jldhu, dit Lune!

Bjørnstjerne Bjørnson.

Fremad!

Maestoso.

Edu. Grieg.

V. 1. „Fremad! Fremad!“ Fædres høje Hær-tag var. „Fremad! Fremad!“ Nordmand, ogsaa vi det tar! Det, som Hu-gen tæn-der, og
 V. 2. „Fremad! Fremad!“ hver, der elsker fri-e Hjem; „Fremad! Fremad!“ Fri-hed, den maa e-vig frem. Skal den og-saa prø-ves i
 V. 3. „Fremad! Fremad!“ hver, der fast paa Folket tror. „Fremad! Fremad!“ hver, der sø-ger Fæ-dres Spor. Nor-dens Land har Stat-te for-

1. Hjer-te-tro-en faar, for det vi og-saa frem-ad gaar og tro-fast slaar, for det vi og-saa frem-ad gaar og tro-fast slaar.
 2. Tvivl og Ne-der-lag, hvem tæl-ler vel de tab-te Slag paa Sej-rens Dag, hvem tæl-ler vel de tab-te Slag paa Sej-rens Dag.
 3. gjemt i Fjel-dets Ly, de fin-des maa i Mor-gen-gry og frem-paa-ny, de fin-des maa i Mor-gen-gry og frem-paa-ny!

Bjørnstjerne Bjørnson.

(Eftertryk forbydes.)

Indhold:

Til J. S. Melhaven. — Fremad! — Kronprinsens Amme. — Om udvidelse af Stemmeretten. — En turkomanisk Kvinde i Stadsfladning (med Billedet). — Fra Nansen i Nordland (med Billedet). — De sidste Begivenheder. — Røgheder.

Kronprinsens Amme.

(Uddrag af Auerbachs „Auf der Höhe.“)
(Fortsættelse fra forr. No.)

Kongen var nu borte, og Hoffet levede i al Stillehed paa Sommerflottet. Valpurgas kjæreste Op-holdssted var i Nærheden af Mejeriet. Der var Kjør, og det var Noget, som mindede hende; det syntes hende saa rart at tænke paa, at disse Kjør tilhørte Kongen og skaffede Melk til hans Bord, uden at Kjørene selv havde en Anelse om, at de var saa fornemme Kjør. Da Valpurga engang gik til Baum, som ogsaa vidste at træffe hende her, svarte han: „Hvor flog Du er, — naar jeg havde faat en Kone som Dig!“ — „Hv pnt, lige som mig kan De nok finde i snefævis.“ — „Nej, ikke saa gennem Kloge og sfinke som Du. Du kunde bringe det endda videre, naar Du vilde.“ — „Jeg vil hjem jeg, og ikke videre.“ — „Ja det vil intet Menneſte finde beſynderligt; men man kunde jo ſlaſſe ſig et nyt Hjem.“ — „Jeg forſtaar ikke, hvad De mener?“ — „Og jeg kan ikke forklare Dig det nu. Der kommer Overhofmeſterinden. Kom i Kveld, naar de Andre er gaat tilbords, ud i Lyſthuset bag Kapellet, ſaa ſkal jeg ſige Dig Noget, ſom kan være nyttigt for Dig.“ Valpurga ſit ikke Tid til at ſvare ham; thi han fjernede ſig hurtigt med en ærbødig Hilſen for Overhofmeſterinden, der gav Frøken Kramer en drøj Fremfættelse, fordi hun lod Valpurga ſtaa og ſladre med Tjenerne. Valpurga tænkte frem og tilbage over, hvad det kunde være, ſom Baum havde at ſige hende. Erfaren var han, og han kunde maatte vide Raad til at ſaa Hanſei og Mor og Barnet hid til Slottet; men Laſaj kunde ikke Hanſei bli, det troede hun ikke kunde gaa, men maatte Hoffiſker eller Forſtmeſter i Kongekjøven. Om Aftenen var hun ganſte urolig. Det var dog ikke rigtigt at have et hemmeligt Møde med en fremmed Mand. Men imorgen vilde det kanſke være forſent, da kunde Poſten maatte allerede være beſat. Hun meldte, at hun gik, og Frøken Kramer ſagde: „Ja, men gaa nu ikke langt, og vær ſnart igjen, ellers ſaar jeg ſkjændt igjen.“

Valpurga gik ud af Bagporten. Blomſterne duftede stærk, Svanerne i Dammen gav en underlig, dyb Tone, Millioner af Stjerner var oppe, et Stjernesud faldt netop: „Hanſei!“ raabte hun. I det Samme kom Baum. Han ſtraakte begge Hænder mod hende og vilde drage hende til ſig: „Hvad vil De mig ſaa?“ ſagde hun. „Sig dog du til mig, ſom jeg til Dig,“ ſagde han. „For mig gjerne; hvad vil Du?“ — „Noget, ſom Du vil have Nytte af.“ — „Saa ſkal jeg ogsaa være Dig taknemmelig alle mine Livsdage baade jeg, Barnet og Hanſei; men ſkynd Dig at ſige det; jeg har liden Tid.“ — „Saa er det bedre en anden Gang.“ — „Nej, nu.“ — „Ja, ſer Du, Valpurga, jeg kan ikke ſige Dig det Altsammen; det er ſaa Meget; bare jeg ſer Dig, ſaa kjender jeg Noget, jeg ikke kan finde Ord for.“ — „Det behøves heller ikke. Men det Andet, hvad er det?“ Baum havde ſin Fatning nødig: „Sagen er den,“ ſagde han, „at den, ſom ſtaar ved Krybben og ikke ſpiſer, er en Nar. Tag til Dig, mens Du er her, Valpurga, naar Du er borte, huſter Jngen paa Dig. Og nu vil jeg ſige Dig: Mejeriet er ledigt til Hoſten, ſe til at ſlaſſe Din Hanſei og Dig det, ſaa er I altid i Nærheden, og Kronprinsjen, naar han blir ſtor, vil huſke ſin Amme, fordi han ſtadig ſer hende, og være Dig god.“ — „Ja, det ſkal Du have Tak for; det vilde være jo ogsaa et veldigt og Smør paa!“ — „Og ſaa kunde du ogsaa vi veldigt at være gode Venner.“ — „Ja, det ved Gud, og Hanſei med; af, der er ikke en ond Blodsdraabe i Hanſei.“ — „Den, der kunde gjøre ſit Liv om igjen,“ ſulkede Baum; „vi er Begge kommet galt ind i det.“ — „Hvorledes det?“ — „Na, jeg ved ikke; men vi to paſſede ſaa godt ſammen.“ — „Na Snak med Dig!“ — „Det er ikke Snak, Valpurga. Skal vi aldrig have Glæde, fordi vi engang har været dumme? Det er da at være dum hele ſit Liv.“ — „Jeg

mener, det er Dit Mør?“ — „Javist,“ ſagde Baum og med forandret Stemme. „Saa? Ja, ſaa ſkal ogsaa jeg ſige Dig Noget. Hvorledes kan Du vove at haane min Hanſei, fordi om han ikke er her? Du maa ikke tro, Du er vakrere end han; om Du ogsaa var det, ſaa er Du ikke Halvparten ſaapas Karl ſom han. Na, Du ſpøger bare; jeg er dum, ſom tror, ſligt Noget kan være Dit Mør. Jeg kunde da aldrig tale mere med Dig. God Nat!“ ſagde hun. „Hun har lært mig: den, ſom ikke er nøjd med det, han har, blir heller ikke nøjd med det, han ønsker ſig.“ — „Det har Du fra Din Mor?“ — „Ja; hold Dig til det, ſaa gaar det Dig godt.“ — „Det ſkal jeg; men giv mig ſaa et eneſte Kys, og jeg ſkal være bra.“ — Da lo Valpurga: „Jo, Du ſkulde gjøre noget Galt forat være bra! Nej, Ven min, om Du gav mig Slottet med Alt, ſom er i det, og ſyv Slotte til, ſaa ſaar Du ikke noget Kys, for det ſkal Hanſei ha. Men nu, god Nat!“ — I nogle Dage kunde Valpurga ikke ſe op paa Baum, naar han gik forbi; da kom han en Dag hen: „Valpurga, om Forladſe! Jeg vilde ikke Du ſkulde have Noget mod mig!“ Hun ſaa op og nikkede, følte ſig atter fri, og Baum nikkede igjen og gik raſt bort.

Kongen, ſom en Maanedes Tid havde lagt i Bad i en liden Provinſby, var nu kommen tilbage til ſin Gemalinde og ſit Hof. En Dag ſtod han og Dronningen højt over Buggen og betragtede ſit Barn ſammen. „D! hvor lykkelig jeg er“, hvilede Dronningen ømt; han ſagde Intet, men trykkede hende til ſit Hjerte. I det Samme vaagnede Barnet, dets Kinder glødede, og dets Øjne lyſte, det var, ſom om det følte den ſalige Fryd, ſom gjennemstrømmede dets Forældre. Valpurga ſad ſtille i en Krog og græd, ogsaa hun var rørt; men nu maatte hun til Barnet. Kongen gik ſin Vej, da hun kom hen til Buggen, men Dronningen blev hos hende. „Har Du grædt“, ſpurte Dronningen. „Bare af Glæde. Jeg syntes ikke jeg kunde tænke mig noget Vakrere, end at ſe Ober ſaa ſaalædes.“ — „Jeg vil lade Din Mand komme hid til Dig“, ſagde Dronningen. „Du ſkal ogsaa have den Glæde at omfavne den, Du elſker. Skriv til ham, at han ſkal komme, og Din Mor og Dit Barn maa ogsaa komme med.“ — „Ja, Fru Dronning! Det vilde nok være hyggeligt; men det koſter ſaa svært meget.“ Dronningen ſaa forbaufet paa hende, det havde hun aldrig tænkt ſig, at man maatte forſage en ſaa ſtor Glæde, fordi det koſtede Penge. Hun ſagde: „Lad Statmeſteren give Dig, hvad Rejſen koſter. Er hundrede Gylden nok?“ — „Ah mere end nok, men, derſom Dronningen vilde give mig ſaamange Penge, ſaa kunde vi nok anvende dem bedre.“ Dronningen ſaa næſten forſtrækket ud. Det havde hun aldrig troet, at Valpurga var gjærrig. Valpurga mærkede, at det glade Udtryk ſvant fra Dronningens Anſigt, og hun ſkyndte ſig derfor at ſige: „Jeg vil ærlig ſige Dem, hvorfor jeg ikke vilde det, om det ſaa ikke koſtede Noget. Min Mand er en bra Mand; men han er ſaa flodſet, og det vilde gjøre mig ſaa ondt, om Folk ſkulde le ad ham, og min Mor er over ſerti Mar og har ikke været udenfor Bygden, ſiden hun blev gift, ſaa jeg er bange for, hun vilde blive daarlig, derſom hun ſkulde gjøre en ſaadan Rejſe. Nej, da var det meget bedre, at vi blev Altsammen i Dronningens Nærhed, vi ſkulde nok paſſe godt paa Mejeriet, og min Mand forſtaar ſig godt paa Koſtjætel, det kan jeg forſikre Dem.“ Valpurga talte, ſom om Dronningen ſkulde vide om hendes Planer; men denne hørte ikke, hvad hun ſagde, hun tænkte blot paa, hvor lykkelig hun nu var.

En Dag, da hele Hoffet var forſamlet til Frokoſt i Lyſthuset, faldt Taken tilfældigviſ paa Irma, og Dronningen lod ſig mærke med, at hun ofte ſavnede hende. „Saa vil vi ſkrive til hende,“ ſagde Kongen, „at hun maa komme igjen og det lidt ſnart ogsaa. Mine Damer og Herrer, vi vil Altsammen ſkrive et Brev til Grevinde Irma. Kom hid med et Skrivetøj,“ raabte han til en Kammerherre. Han fik ſtrag et, og ſkrev diſſe

Linjer: „Gulde Grevinde, flygtige Fugl! Nu ved jeg, hvad Slags Fugl De er: De er en Skovdue. Bild, og dog en Due! — Alle vi Andre Fugle hænger med Hodet, fordi De blir ſaa længe borte. I derfor til os paa Sangens Vinger!“ Han rakte derpaa Dronningen Papiret og ſagde: „Nu ſaar Du ſkrive!“ — „Jeg kan ikke, naar der er Noget tilſtede,“ ſvarte hun; „jeg vil ſkrive et ſærſkilt Brev.“ Kongen ſøgte at beherſke ſig; men man ſaa tydelig, at han blev forſtemt. „Som Du vil,“ ſagde han i en forbindtlig Tone. Under Latter og Spøg blev nu Arket ſkrevet fuldt af Hoffets Damer og Herrer. Tilſidſt ſagde Kongen: „Hovedperſonen mangler endda. Valpurga maa ogsaa ſkrive til Grevinden. Det er Folkets Noſt, ſom gjør ſtørſt Indtryk paa hende. Lad Valpurga komme hid!“ Baum blev ſtrag ſendt efter hende. Paa Vejen fortalte han hende, hvad det var, og da hun kom ind, var hun ſlet ikke bange, uagtet hele Hoffet var ſamlet. „Vil Du heller ſkrive alene paa Dit Bæreſe?“ ſpurte Kongen, for at give ſin Gemalinde en Snært; thi hendes evige Følſomhed var langſtraa at behage ham. „Nej, jeg kan nok ſkrive, hvor De vil henne; men det er juſt ikke ſynderlig vakfert.“ Med diſſe Ord ſatte Valpurga ſig ned og ſkrev: „Derſom De ſaar Lov af Deres Far, ſaa vilde jeg bli inderlig glad, naar min Grevinde Irma var her igjen. Jeg længe ſaa hjertelig efter Dem.

Valpurga Undermatten.“

Kongen læste det og ſagde: „Skriv nu videre. Det vil gjøre baade mig og Prinsjen godt, at De kommer igjen. De vil gjøre os Begge muntere.“ — „Ja, Hr. Konge! De er da rigtig klog, det var jo netop det, jeg vilde ſagt; men jeg kunde ikke finde paa det rigtig ſelv. Ja nu ſaar De være ſaa ſnil at diſſere mig det da, Konge, ſaa jeg kan ſaa ſkrevet det rigtig.“ — „Nej!“ ſvarte Kongen, „ſkriv Du blot, ſom Du ſelv vil, og ſaa, mine Damer og Herrer! tænker jeg, vi lar Valpurga være alene og gaar ud at ſpadſere lidt.“ Valpurga ſad nu alene og bed paa Pennen; thi hun kunde ſlet ikke komme paa, hvad Kongen havde ſagt; men ſaa fik hun Øje paa Baum, vindede ham til ſig og bad ham at hjælpe ſig. Han, ſom havde hørt det Altsammen, gjorde ſaa, og da hun kom ud og viſte Kongen, hvad hun havde ſkrevet, roſte han hende, fordi hun havde været ſaa ſtilk. Valpurga ſmilte ved ſig ſelv, da hun gik tilbage til ſit Bæreſe. Kongen vilde viſt give hende Mejeriet, tænkte hun, for nu havde hun jo ſet, at hun kunde ſkrive godt og føre Bog.

Hanſei ſtod en Morgen ved Vinduet inde i Stuen og røgte ſin Pipe med ſtor Tilfredshed. Ude i Gaarden ſtod en Daglønner og hug op en Favn Ved for ham. Hanſei ſaa rolig til, nikkede, naar Huggemanden traf godt, og ſmilte ſom en ægte Kjender, naar den mere uvovede Daglønner maatte vende et Stykke med en ſlem Kvist i flere Gange og forgiæves haffede i det Beſtemoren begyndte at bære den ſintugne Ved bort under Svalen og lage den op der. Hvergang hun gif frem og tilbage, ſaa hun paa Hanſei; men han rørte ſig ikke. Endelig ſagde hun, idet hun ſtandede med et Fange Ved paa Armen lige foran ham: „Hvad ſkal dette betyde Hanſei? Skal Du bare gaa og ſe paa, Du? Kan Du ikke i det Mindſte lage op Veden, naar den er fløvet?“ — Et but „Nej“ var det eneſte Ord, ſom kom over Hanſeis Læber. Beſtemoren holdt paa at faſte hele Vedfanget i fuld Brøde ned paa Gaarden; men hun betænkte ſig. Arbejdsmanden behøvede da ikke at ſe det. Hun lagde derfor Veden paa ſin Plads, kom ſaa ind i Stuen og ſagde: „Hanſei! Kom hid, jeg vil ſnakke med Dig.“ — „Jeg hører godt, her jeg ſtaar“, ſvarte han ud af Vinduet. — „Jeg ved ikke, hvad Du indbilder Dig“, ſkjændte hun. Hanſei anſaa det ikke for nødvendigt at ſvare. Han røgte magelig videre, og Beſtemor vedblev: „Det er Skam nok, at Du lar Veden bringe hjem, iſtedetfor Du da gjerne kunde gaa ud i Skogen og læſſe paa ſelv. Du er jo ſelv Huggemand, og nu lar Du endog En komme hid for at fløve Veden. Tvi, det er ſaamen Noget, ſom aldrig har ſlet, ſaalænge Huſet har ſtaat, at Dgen er blevet varm i en fremmed Mandſ Haand. Skammer Du Dig da virkelig ikke?“ — „Har ikke nødig“, ſvarte Hanſei. — „Ja Gud ved, hvad Du har nødig. Men jeg vil ikke trætte med Dig. Du ſaar være, ſom Du vil; men jeg tænker paa, hvad

min stoffels Valpurga, som for vor Skyld er ude blandt Fremmede, vilde sige derom — "Nu har jeg nok", sagde Hansei, idet han lukkede Vinduets. "Svigermoder! Jeg lægger ikke en Traad iver for Jer og lar Jer stille, som I selv vil; men saa er I ogsaa saa god, ikke at blande Jer i mine Ting!" — "Nej, jeg skal ikke gjøre det; men huff paa, at Du er Jar og Egtemand!" — "En dejlig Egtemand, min Sjæl, naar Konen rejser bort paa et helt Aar." — "Det falder maasse hende tungere end Dig." — "Kan være! Men hun har det lystigt og muntert, og hvad har jeg? — Ja, det er endda en Trøst, at der gives Værtshuse, der kan man da saa det lidt hyggeligt, naar —" Mens han talte, gik Døren op og den gamle Zenza (den Samme, som vi ved trængte sig frem til Baum, dengang han kom for at hente Valpurga), traadte ind. "Hvad skal hun her? Hvem har bedt hende komme?" for Bestemor imod hende; men Zenza lod slet ikke til at lade sig forbløffe; thi hun sagde rolig: "God Morgen Godtfolk! Jeg kommer ikke til Dig, jeg har et Grinde til Hansei. Er det Dig, som er Herre her eller Manden i Huset?" — "Sig frem, hvad er det Zenza?" sagde Hansei og gav Bestemoren et Vink om, at hun skulde holde sig i Skindet. "Jeg skalde hilse Dig fra Smeden histoppe og sige Dig, at Høssen Din var istand, saa Du kunde hente den." — "Skal Du blive Jæger ogsaa nu?" spurte Bestemor ude af sig selv af Harm. "Saa Du vil gaa paa Jagt?" — "Ja, dersom I ikke vil bære mig, saa faar jeg vel gaa", sagde Hansei, og lo højt over sit, som han syntes, fortreffelige Indfald. Bestemoren gik ud og smeldte Døren efter sig, saa det klang i hele Huset. Zenza sprang hurtig som en Kat bort til Hansei og hviskede: "I Skumringen venter Nogen Dig deroppe." Derpaa raabte hun højt: "Farvel da, Hansei! Vorherre være med Dig!" Bestemoren og Hansei talte ikke et Ord til hinanden. Saa kom Middagen. Hansei gav Bedhuggeren hans Løn og sagde: "Det andet Smaatteri gjør jeg selv, saa Du behøver ikke at komme igjen imorgen." — Det er dog i Grunden et bra Menneffe, tænkte Bestemor ved sig selv. Han kan ikke give efter i Ord; men sidenestefter gjør han dog, hvad man siger ham. Efterat de havde spist, bragte hun Barnet hen til ham og viste ham, at det nu havde faat sin første Tand. "Se", sagde hun, "det ler til Dig, det kjender Dig. Al, Du søde Gud! Og sin Mor kjender det slet ikke. Tag det paa Din Arm, Hansei, og leg med det! Du ser det vil til Dig." — "Nej, jeg tør ikke tage det paa Armen, jeg er bange for at gjøre det Noget", svarte Hansei. — "Naar Du styrter Dig i Jordærvæls og blir et slet Menneffe, gjør Du det Noget", vilde Bestemor have sagt; men hun betænkte sig. Man maa ikke præke og præke en Ting ind i et Menneffe, naar han igjen er paa den rette Vej, man maa lade ham gaa alene og rolig, ellers taber han Lyften til at omvende sig, tænkte hun ganske rigtig.

Hansei gik afsted opover mod Skogen; men da han var kommet derop, vendte han og slog ind paa Vejen til Windreuthen, hvor Zenza boede. Han var svært underlig tilmode paa Vejen; han havde aldrig vidst, at han aandede saa tungt og var saa letkræmt. Nøddefrigen, som slog op fra Hævedbussen, den strigende Krage og den luffende Gjøg hist oppe i Afsen — Alt skræmte det ham. "Jeg skal ikke gaa, og jeg gaar heller ikke", raabte han bestemt, og han slog den jernslagne Stok i en Sten, saa Gnisterne for op over ham, og dog gik han videre. Endelig kom han til Windreuthen. Ved det første Hus stansede han pludselig og blev staaende som fastnaalet til Jorden; thi i Huset hørte han et Barn skrige. "Saaledes skriger nu maasse ogsaa Dit Barn", sagde en Stemme i ham. "Hvorledes vil Du se det igjen? Hvorledes vil Du kunne kysse det? Og hvorledes vil det blive, naar Din Kone til Baaren kommer igjen, og Du gaar med hende, og svarte Efter møder Eder? Og ved enhver Lyftighed hjemme eller i Værtshuset kan svarte Efter komme og sige: "Blads her! Her hører jeg ogsaa til." Saaledes tænkte Hansei, og dog gik han videre, ja, han smeldte endog med Fingrene og sagde til sig selv: "Du er en Dumrian, som ikke har mere Mod." Han tog Hatten af; thi hans Hoved brændte; men med et trykede han den igjen fast paa Hovedet og gik videre fremad forbi de adspredt liggende Huse. Det var blevet Nat. Gamle Zenza boede

affides i en liden Hytte inde i Skogen. Nu saa han Hytten. Et Baal brændte paa Skorstenen, og i den aabne Dør stod en Skikkelse lænet op til Dørstolpen. Efterat den skjønne, vilde og mægtige Skikkelse havde staaet rolig en Stund ligesom i Tanker, begyndte hun med et at fløjte højt, og Hansei hørte den Gamles vrede Stemme: "Du behøver ikke at fløjte, for at hele Verden skal høre, at Du er hjemme. Vent til Væstet er kommet i Stalden og Døren skænt! — — —" "Holloi," tænkte Hansei, "de vil holde Dig i Klemmen, de vil trække Dig hver Stilling ud af Kommen, dersom Du gjør Dig Kammerat med dem og bliver et slet Menneffe. Nej, jeg lar mig ikke mine Penge frarøve. Jeg gir mig ikke! Jeg vil ikke. Nej, og tusinde Gange nei! Jeg vil ikke blive et slet Menneffe, nej Janden ta, om jeg vil." Og nu har det nedover igjen, som om alle onde Magter skulde været i Hælene paa ham, og han stansede ikke, før han stod ved sin Hytte. Alt var saa stille og fredeligt der, at han maatte iod for at faa Ro i sin oprørte Sjæl. Han kastede sig paa Sengen. Han saa bort did, hvor hans Hustru plejede at sove, da hun endnu var hos ham, og i den stille Nat kysede han hendes Hovedpude. "Nu er jeg først en bra Mand," sagde han, idet han stod op igjen og tændte Lys. Derpaa fandt han op det sidste Brev fra Valpurga, læste det mange Gange igjennem, skar saa med sin Tollekniiv de sidste Ord: "Din til Døden tro Valpurga" ud, løsne den indre Saale paa Stoen, skjød Seddelen ind under den og klippede saa Saalen fast igjen. Først nu kunde han sove rolig. (Fortf.).

Om Udvidelse af Stemmeretten.

(Af H.)
II.

Dersom Rigsforsamlingen paa Eidsvold havde kunnet forudsæ det mægtige Opsving i Folkets Tilstand, der ledsagede den nye Forfatning, skulde den neppe have fraveget de Grundsætninger for Stemmeretten, som dens Konstitutionskomite, der taliede Rigsforsamlingens bedste Mand, først havde opstillet i sin Indstilling § 54. Denne Paragraf lod saaledes: "Stemmerettigede er kun de norske Borgere, som har fyldt 25 Aar. Derfra undtages: 1) De, der nyder Understøttelse af Fattigvæsenet; 2) Tjenestetjende og de, som blot lever af Dagarbejde; 3) Husmænd, som ikke ejer deres paaboende Plads; 4) Matroser og Soldater, som ikke har faste Ejendomme." Denne Bestemmelse vilde have sat vor Grundlov paa omtrent lige Trin med saagodtsom alle nyere Forfatninger, hvor man dog langt mindre skulde vente Folkefrihedens Grundsætninger saaledes anerkjendte som hos os. Men Rigsforsamlingen tog her et Skridt tilbage i Tiden og byggede Betingelserne for Stemmeret paa den gammelagsse, engelske og ellers allerede forkastede Dpfatning, at de "væsentlige Interesser" (d. v. s. Embedsmænds-, Landbo- og Handels-Interesser) skulde repræsenteres, og paa et virkelig rent middelalderst Princip, forsaavidt Grundlovens § 50 b knytter Stemmeretten til Grundjendom. Et mærkeligt Vidnesbyrd om den hos Nogle raadende, forældede Dpfatning i sidstnævnte Henseende har man i Amtmand Chr. M. Falsens Afhandling om "Norges Odelsret," trykt 1815, hvor det siges at være "urigtigt," at Andre end Gjere af Gaard og Grund have Stemmeret! Men var den Maade, hvorpaa Grundloven i § 50 gennemførte sin Hovedgrundsætning om "Folkets" Deltagelse i Valget (§ 49), uheldig og stridende mod Tidens Aand og Samsfundets Lær for 54 Aar siden, saa er den det saa meget mere nu. Den nyere Tids Dpfatning har en Gang for alle brudt med de gamle Stænderforfatninger og ladet alle Laugsaandens Stranker falde. Siden Sverige i 1865 fik sin nye Rigsdagsordning, er vor Grundlov nu den næstældste af de bestaaende Forfatninger; og vi er tiltrods for et Aarhundreder gammelt Demokrati paa Veje til at fejles agterud endog af saa gjenemmaristokratiske Lande som England, der ifjor stjernede lige imod og næsten naaede frem til en ligesaa liberal Ordning af Stemmeretten, som de fleste nyere Forfatninger.

Medens saaledes de politiske Flodbølger hæver sig om Englands og Besteuropas Kyster, maa

ogsaa vi være beredte paa, at de en vaffer Dag ruller ind mellem vore Holmer. Og den Dag, vi bemytter os af dette Højvand og lader en ny Stemmeretslov glide fra Stabelen, vil der grundet et nyt og højere Samsfundsliv, som vil gjøre hver norsk Borger uden Hensyn til Stand eller Navn eller Stilling til en Støtte for og en Deltager i sit Lands Velfærd.

Vi har sagt, at vor Grundlovs § 50 er forældet, og at de fleste fremmede Forfatninger allerede har naaet, hvad vi endnu kæmper for. Det kan derfor maasse ikke være af Vejen at gjøre et lidt nærmere Beljendtskab med de vigtigere af disse Forfatninger. Efter den belgiske Forfatning af 1831 og den almindelige Valglov af 1848 er Stemmeretten knyttet til Erlæggelsen af mindst 20 fl. eller 40 Francs eller omtrent 7 Spd. i Skat; dette gjælder ved Valg saavel til Senatet og Repræsentanternes Kammer som til Kommunal- og Provincial-Forsamlingerne, ved hvilke desuden kræves belgisk Indfødsret eller Naturalisation samt Myndighed og Bosted inden Kommunen. Efter den hollandske Forfatning, der endelig blev vedtaget i 1848, og Valgloven af 1850 er enhver bosat og myndig Hollander stemmeberettiget, naar han er i fuld Nydelse af borgerlige Rettigheder og betaler mindst 20 fl. eller omtrent 7 Sp. i direkte Skat. I Schweiz, hvis Forbundsforfatning daterer sig fra 1848, gjælder den saakaldte almindelige Stemmeret, eller med andre Ord enhver myndig og uberygget Schweizer er stemmeberettiget. Det er næsten en Selvfølge, at den franske Forfatning ikke staaer tilbage for nogen anden, idetmindst af europæiske Staters, i Henseende til Stemmerettens videst mulige Udtrækning; enhver 21 Aar gammel Franskmænd, der er i Besiddelse af sine borgerlige Rettigheder (d. v. s. er ustraffet), kan deltage i Valgene til den lovgivende Forsamling. De samme Grundsætninger for Stemmerettens Udøvelse, der gjælder i Schweiz og Frankrig, gjælder ogsaa i de nordamerikanske Stater, Italien og i det nordtyske Forbund. Efter den prøjskiske Forfatningslov af 1860 har enhver Prøjsker, som har fyldt sit 25de Aar, Stemmeret i den Kommune, hvor han har sit Bosted og Betingelserne for Deltagelse i Kommunevalgene. Men ifølge en samtidig gjældende Valgforordning af 1849 har Folket en endnu videre Stemmeret, idet enhver uafhængig Prøjsker allerede efter sit 24de Aar har Stemmeret, naar han er i Besiddelse af de borgerlige Rettigheder og ikke nyder Fattigunderstøttelse af offentlige Kasser og har opholdt sig 6 Maaneder inden Kommunen. For Kommunevalgene gjaldt en meget liberal Lov af 1850, som dog maasse efter forskjellige reaktionære Angreb tør være noget forandret. Af de øvrige Forfatninger, der kan have nogen Betydning eller Interesse for os, skal vi endelig omtale den danske, den engelske og svenske. De to sidstnævnte medtages dog væsentlig kun for Fuldstændighedens Skyld. De nyere politiske Retninger har nemlig haat vanskeligt for at tilkjæmpe sig nogen større Plads i disse Lande, hvor det fra gammel Tid historisk Nedarvede har vundet en Hævd og Fasthed, som intet andet Sted. Begge har de en stor, aristokratisk Fortid; og uagtet Tiden efterhaanden øver sin uimodstaaelige Indflydelse paa de gamle Love og Indretninger, saa vil det dog vistnok maatte blive en lang og møjsommelig Udviklings Sag at tillempe Samsfundets Forhold og Aand efter den nyere Civilisation, som ligesaa afgjort begunstiger Demokratiet, som den ældre begunstige Aristokratiet. Disse Lande har undgaaet Revolutionerne i dette eller i Slutningen af forrige Aarhundrede, og derved tillige de Videlser, men ogsaa den Lutring, som derigjennem blev andre Samsfund til Del. Bort Land undgik ogsaa Revolutionerne; men vor Stilling var ogsaa en færegen. Vi havde fra ældgammel Tid af bevaret Samsfundets forhold, som kun tiltrængte den nyere Tids Statsindretninger og Beaandelse for strax at fortsætte en hemmet, men aldrig i sin Rod tilintetgjort Virksomhed. Sverige bibeholdt lige til Repræsentations-Reformen i Slutningen af 1865 en Standsforfatning, som den franske Revolution andetsteds knækkede, idet den grundlagde den saakaldte Folkestet, hvor Folket er og betragter sig som et eneste, sammenhørende Helt og ikke som adspaltet i forskjellige, affødrede Stænder. Efter den nye Rigsdagsordning (§ 14) er Stemmeret tilfagt enhver inden

Kommunen bosat og i dens Anliggender stemmeberettiget Mand, som ejer eller har hjemlet Ret til at besidde fast Ejendom paa Land eller i By af mindst 1000 Rdlr. eller 250 Spd.s Værdi, eller som for Livstid eller for mindst fem Aar har forpagtet Jordegods til Værdi af ikke mindre end 6000 Rdlr. eller 1500 Spd., eller som til Staten erlægger Skat af en til mindst 800 Rdlr. eller 200 Spd. ansat aarlig Indtægt. — Ligefaa meget bundet til ejendommelige, med den engelske Historie sammenvorede Forhold, og altsaa i samme Grad fremmede for og forskjellige fra den almindelige europæiske Form, var lige til ifjor i mange Henseender den engelske Forfatnings Bestemmelser angaaende Stemmeretten. Reformbiller kom imidlertid som et Tordenstræld paa en solblank Dag og løb som et magtigt Varselsord til Demokratiet om dets vokende Magt; endog et saa aristokratisk og i historiske Forhold bundet Land som det engelske har maattet høje sig for Folkets Fordring paa en mere lige Deltagelse i Statsstyrelsen gennem Parlamentsvalgene. I den Grad var hin Reformbill gennemgribende, at med Hensyn til det her omhandlede Punkt det aristokratiske England maa siges at være bleven mere liberalt, end vort demokratiske Norge nu er; og ved denne skjærende Modfætning mellem de to Nabolande er vistnok Bevægelsen hertilands i højere Grad fremfjndet, end ellers vilde være Tilfældet. Det Hovedpunkt, hvori den engelske Valglov er mere frisindet end vor, er det, at den engelske Forfatning stiller Lejere af Hus eller Jord lige med Ejerne, medens hos os aldrig Lejere i Byerne kan opnaa at komme ind i Mandtallerne, og Lejerne af Jord paa Landet kun, naar de er Lejendinger paa gammel eller snart sagt nu næsten ganske forældet Maade. Engellmandens praktiske Sans fornegtede sig heller ikke her. Da Reformen maatte ske, samtykkede alle Partier i, at den skede saa grundig med en Gang, at England nu atter kunde komme op i Rækken af de konstitutionelle Mønsterlande. Og at Engellmændene selv føler, hvad dette har at betyde i deres politiske System, ser vi nu blandt Andet af den Spending, hvormed et nyvalgt Parlaments Sammenkomst imødeses. — Vi skal endelig til Slutning omtale den danske Grundlovs (af 1849 og paany gennemset i 1856) Bestemmelser i § 30, der er saalydende:

„Valgret til Folkethinget har enhver uberygtet Mand, som har Indfødsret, naar han har fyldt sit 30te Aar, medmindre han:

- uden at have egen Husstand staar i privat Tjenesteforhold;
- nyder eller har nydt Understøttelse af Fattigvæsenet, som ikke enten er eftergivet eller tilbagebetalt;
- er ude af Raadighed over sit Bo;
- ikke har havt fast Bopæl i et Aar i den Valgfreds eller den Stad, hvori han opholder sig paa den Tid, Valget foregaar.“

Det er overskødig at tilføje, at netop Danmark her maa have en stor Betydning for os paa Grund af det gennem Aarhundreder bestaaende Fællesskab i Statsstyrelse og Lovgivning. Og er der nogen Forskjel mellem begge Lande i Henseende til almenpolitisk Dplysning og Virksomhed, saa tyder Alt paa, at det ikke er vort Fædreland, som heri staar lavest. Man huske nemlig, at medens vi aldrig, selv ikke under Enevoldsmagten, tabte vor fri Samfundsforsætning, var den danske Almuesmand ligetil forrige Aarhundredes Slutning en undertrykket og foragtet og i politisk Henseende betydningsløs Stand. Har Danskerne saaledes ikke fundet nogen Betænkelse ved hverken i 1849 eller senere efter 17 Aars Erfaring at indtage en saa omfattende Bestemmelse som den anførte, saa vil Betænkelsen hos os være saa meget mindre besjætet.

Af det ovenfor Anførte vil man altsaa se, at de Lande, der gaar i Spidsen for Udviklingen eller bedst følger med, saaledes som Frankrig, Tyssland,

Schweiz, Danmark, de nordamerikanske Fristater, hvor forskjellige de end indbyrdes er i Henseende til Historie og øvrige Forhold, dog alle er fælles om at søge Forfatningens Sikkerhed og Borgernes Liv fremmet ved en Ordning af Stemmeretten, hvorved enhver myndig Mand af uplettet Værd og økonomisk Uafhængighed nok til ikke at ligge Fattigvæsenet til Byrde, ifølge Selvstyrelsens Regel har en Stemme med i Afgjørelsen af hans Lands eller hans Kommunes Anliggender. Ved Siden af den Jevnhed, Sindighed og Afgjættelse for Lovene, der er et fremtrædende Træk i vor Folkekarakter, og den politiske Dplysning, det Frihedsind og den Lighed i Formuens Fordeling, der i særegen Grad har gjort vort Folk skikket til at nyde en sand demokratisk Forfatnings højeste Betsignelse, maa da ogsaa Udlandets Exempler tjene til at overbevise endog de mest Uvilligtemte mod Forandringer i vor Grundlov om, at man her virkelig kan paaberaabe sig vidtstrakte Erfaringer for, at man bør gaa ind paa

En turkomanisk Kvinde i Statsklædning.

Stemmerettens Udvidelse. Paa samme Tid maa det ogsaa huskes, at Forandringen, saalangt fra at være i Strid med vor Forfatnings Grundfætninger, tværtimod søger sin Støtte i hele dens Aand og i en Grundfætning, den ogsaa som nævnt selv udtrykkelig har udtalt i § 49, nemlig at „Folket“ og ikke blot enkelte Klasser af det bør deltage i den lovgivende Magt.

En turkomanisk Kvinde i Stadsklædning.

Turkomanerne er en vidt udbredt Gren af de tyrkiske Folkeslag, som bor dels i det asiatiske Tyrki, dels i Persien, i Afghanistan, Kaukasien og fornemlig i Turkestan. Med Rette betegnes de som et Øriensens Folk, der aldrig har kunnet forene sig til en samlet Nation, men er skilte i 9 forskjellige Stammer, hvoraf Tællerne i Turkestan er den

mægtigste. De har hverken Præster eller Templer, ligesaa lidt som Tyrster eller Abler; de styres efter gammel Vis af Stammeoverhoveder eller Eldste, hvilken Styrelsesmaade dog nu snart tør være forbi, da Russerne ved sin Fremtrængning langt ned i Turkestan har bragt de fleste af dem under sit Herredømme og strængt hævder sit Vælde over de Besejrede. Turkomanerne er kraftige Mennesker, haardsjøre, tavelige og krigeriske, men trolose, raa og grusomme, i høj Grad røveriske, ypperlige Ryttere. De lever af Kvægavl og Høveri (plyndrer Naboerne og hverandre indbyrdes), som er deres kjæreste Syssel; sine Fiender overfalder de i Natens Stilhed, river Manden ud af Familjens Kreds og fører ham — ofte haardt faaret — som Fange til sit Telt, hvor han blir lagt udenfor i Lænker og svære Kjæder, saaledes heftet paa ham, at Hovedet kun kan løstes et lidet Stykke fra Jorden, og den mindste Bevægelse af ham forraades ved disses Raslen. I denne Stilling holdes han under de sværeste Lidelser, til han enten blir udløst eller solgt som Slave. Vort Billede viser os en af dette Folks Kvinder i hendes Puds, der sundelig ikke er saa ilde endda. Hovedpynten synes ikke ulig den, som bruges af Bondepiger paa flere Steder hos os, mens Klædningen forpørigt er helt forskjellig. Den af rød Silke syede Kjole hænger uden Undertøj løst om Livet alene heftet over Midjen, med et af stærke Farver glindsende Livbaand; hertil hører uafviseligt gule eller røde Støvler med høje Afstatter. Men mest afholdt er Solvarmbaadene, Hals og Drenningene (hvortil ogsaa ofte hører Næseringe) samt Baandet om Halsen nedover Bryttet med en Taske i Enden, seende ud som vore Soldaters Patronastæker. Disse Smykker kaldes Amuletter, der er forsynet med Indskrifter og underlige Tegne, hvilke skal tjene til at afværge Sygdom, Trolddom, Høveri eller andet Onde. Baandet er desuden befastet med smaa Stykker, for at enhver Bevægelse skal blive ledsaget af Kling, Klang; naar saaledes en Skare stadse Piger kommer sammen, blir Lyden af al denne Raslen temmelig mægtig, paa hvilket Turkomanerne sætter megen Pris.

Fra Kaucu i Nordland.

I en udenlandsk Turists Rejsebeskrivelse over vor Kyst sammenligner han den Drække, som er udenfor samme, med den Ring, som omgiver Planeten Saturn. Nagtet denne Ring er meget gennembrudt paa den sydlige Del af Landet, danner dog de utallige Der, som omgiver Kysten paa den nordlige Del fra Kristiansund til Nordkap, et næsten sammenhengende Bævn mod det barste Nordhav, hvor man i halve Dage damper afsted i luffede Fjorde, uden at Handedningerne forstyrer Rigenegten i Passagerernes Sind og forhindrer dem fra i fuldt Maal at nyde det stedske skjønnere Panorama, som opruller sig, efter som

man avancerer mod Nord, og som endnu forhøjes ved den særegne Belysning af Midnatssofen. Allerede strax man har passeret Nordlands Sydgrænse, begynder Landskabet at blive eiendommeligt; se der, passerer vi forbi Vels, hvor Leksøen efter Sagnet bagte Levse, da Skytten paa Hestmanns skjød efter hende; og lidt længere frem Torphatten, som blev kastet vejen for Pilen, som fik en skjæv Retning, saa den ikke rammede ommeldte Mø, og den, der tviler, kan selv se Gullet i Hatten, og vil man nærmere undersøge Hattehullet, vil man se, det er et ordentligt Hul omtrent halvandet hundrede Fod i Højde og af en noget mindre Bredde; endnu længere frem — og vi ser de syv Søstre paa Alstens med deres spidse Hoveder 3 a 4000 Fod op i Luften; men saa højer vi af og ind i Vestsfjord, hvor et blidere Landskab møder os; ved Bunden ligger en hel Landsby, Mossen med alle Nutidens nyeste Indretninger, som Chausseer, Telegrafstation osv. Vi faar dog neppe Tid til at se os om inden det atter gaar udover bag om

Ryggen paa Søstrene og ind i en ny Fjord, Ranen, og ser vi, idet vi svinger ind, den store Isbræ, Svartegen, som vælter ud over Fjeldet, paa enkelte Steder lige ned mod Fjordene. — Her vil vi for det Første forlade Dampen og se os lidt om i det Indre af Fjorden og lander derfor paa Hemnæsberget, der ogsaa har Udseende af en liden Landsby, men forøvrigt ikke noget Tiltrækkende uden Udsigten til begge Fjorde, Nord- og Sørranen, der deles ved en mellem begge disse fremspringende Landtunge, som ender ved Hemnæsberget. Fra Bunden af Sørranen aabner der sig mod Syd et frugtbart Dalsfjære med rig Skovvegetation og med et Midtparti af en prægtig Elv, der er sejlbar over en Mil fra Mundingen til Annefirklen Korgen.

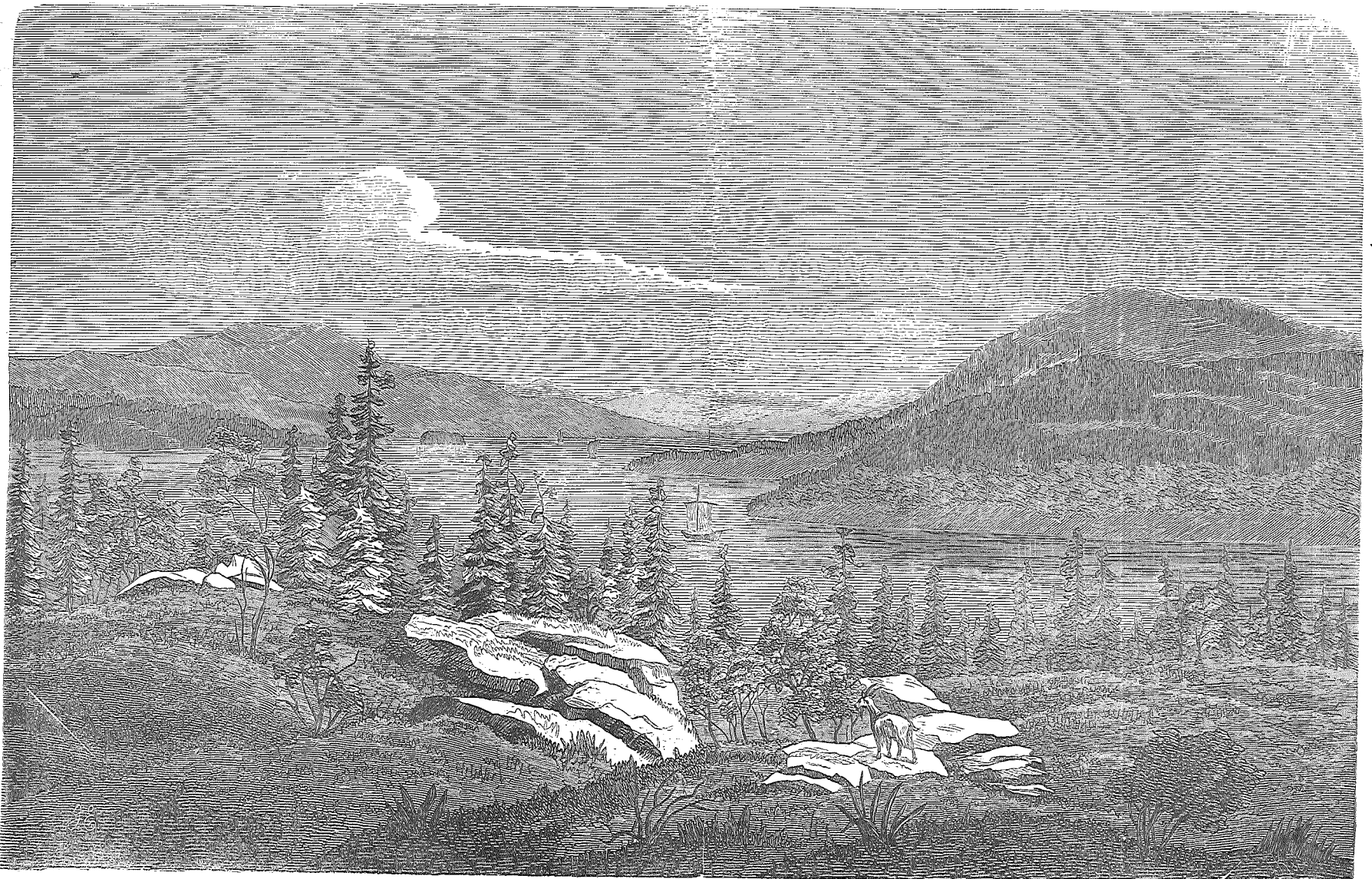
Det nordlige Dalsfjære, som begynder ved Handelsstedet Mo, er imidlertid betydeligere; Hoveddalsfjæret, som paa en længere Strækning benævnes Dunderlandsdalen, enten det nu er paa Grund af at Snefredene dundrer ned i Dalen og giver Ekko mellem Fjeldene, eller det er døbt af

disse vil vi især nævne Tvereldalen, som i Nærheden af Fjordbunden følger den yndige Tverelv op mod Grænsfjeldet mod Vesterbotten, dels fordi vort Billede er taget fra Opstigningen til dette Dalsfjære fra Mo med Udsigtet vendt mod Fjorden og dels fordi gennem dette Tvereldalsfjære i den senere Tid er paatænkt en Forbindelsesvej over Fjeldet med Vesterbotten.

Som endnu vistnok er vore Læsere i frisk Minde, har der i de sidste Aar i det nordlige Sverige og Finland været Misværet og især forrige Aar som en Følge heraf stor Hungernöd. For i Fremtiden under saadanne Forhold at kunne skaffe Tilførsel fra det aabne Nordhav over Grænsen til det nordlige Sverige i den lange Tid af Aaret, hvori Bottenhavet er tilfrosset, og i det Hele lette Tilførselen for det Indre af den nordlige Del af den skandinaviske Halvø og udvillige Samsværelsen og Omsetningen mellem begge Broderfolkene, er der foreslaaet flere Forbindelsesveje mellem Nordhavet og den botniske Bugt, hvoraf Linjen over Saltdalen og Ranen er under-

Beliggenhed i 1500 Fods Højde over Havet er usædvanlig skjønne og viser en Bærfylde af Løvskov og Græsarter, der godtgjør Fjordbundens Modtagelighed for større Opdyrkning end den, en enkelt Opsiddet paa Gaarden Tvervandet kan overkomme.

Paa et bekvemt Brosted østenom Tvervandet passerer Tverelven, og herfra begynder den endelige, 5,000 Alen lange Opstigning til Linjens Kulminationspunkt i Umeåskaret, hvor Fjeldplateauet paa det Højeste naar en Højde af 2,030 Fod over Havet og i en Bredde af 5,000 Alen ligger over Skovgrænsen. I umiddelbar Forbindelse hermed følger Nedstigningen til Gaarden Umeåbugten og Umeåvand, der ligger 1,630 Fod over Havet, og efter hvis nordre, skovbevogede Strand Vejen derpaa føres i 5,500 Alens Længde indtil Overfæringspunktet imod Rigsgrænsen. Ved Overgangen over Umeåskaret er benyttet værlende Stigninger af indtil 1 paa 15 med Undgaelse af kostbare Terrænpartier, idet Vejen i Regelen kan anlægges paa jordbunden, mere og mindre sraanende Mark.

Ranen i Nordland.

Fosduren i Elven, der udspringer paa Grænsfjeldet mod Sverige og gaar først i vestlig Retning til Gaarden Bjellanes, hvorfra den løber mere sydlig og optager en stummende Elv fra Størendalen, der er sit Navn værdig, saa vildt og fort ser det ud gennem Dalsluttet; efter som Elven kommer længere ned gennem den 7 Mil lange Dal, bliver dog Landskabskarakteren mildere, Fjeldsiderne bedækkes med Furuskove; det lysner i Dalbunden af Ager og Eng og Klynger af Huse, og Dalen oplyses end mere af en ganske praktiskabel Kjørevæg, der hjft og her dog er afbrudt ved Elven, hvor der dog er Færgeindretninger. Elven, som bliver mægtigere, jo længere den kommer ned i Dalen, gjør endnu en Kuisch udover den lange Renfos, inden den er færdig med sine Fjeldfarter, og bliver da saa rolig, at Beboerne kan benytte den til Transportmiddel for de zilke Nordlandsbaade, som man ser overalt langs Elven og er en vigtig Næringsvej for Indvaanerne, der forsyner hele Nordland med Baade af alle Størrelser. Foruden dette Hoveddalsfjære gaar der flere mindre Dalsfjære ud til Grændsefjeldene, og blandt

isøgt i Sommer, og er Terrænet meget gunstigt for Vejanlæg efter Kapt. Lossius's foreløbige Indberetning til Departementet, af hvilken Følgende hidsetses:

Tverelven udmunder i Dunderlandselven ganske nær Bunden af Ranenfjord og ligger paa 1 Mils Strækning derfra til Gaarden Jldgruben i et trangt, lukket Dalsfjære, som her pludselig afbrydes af en fremspringende Fjeldside, ad hvilken Elven ved betydelige, tilbels sammenhængende Fosfald styrter ned fra en Højde af 800 Fod.

Da denne Fjeldring maa overstiges, er det en heldig Omstændighed, at Vejen kan slynge sig op gennem jordfast, skovbevoget Mark, der vel skraaner stærkt, men forøvrigt ikke stiller væsentlige Hindringer mod Anlægget, som her i en Længde af 6,000 Alen er traceret efter en Maximumstigning af 1 paa 15.

Naar dette Linjens vanskeligste Knudepunkt er løst, nærmer man sig østenfor Gaarden Renfjeld atter Tverelvns Dalbund, følger denne og senere paa 1 Mils Længde Rødvandets samt Tvervandets nordre Bredder, der forholdsvis til deres

Fra Mo ved Ranenfjord til Rigsgrænsen ved Umeåvand vil den her beskrevne Vej længde faa en Længde af 37 Mil; men da sidstnævnte Indfjø formentlig optages som Led af Kommunikationen, kan i Tilfælde Anlægget paa norsk Side indskrænkkes til Umeåbugten og derved kun erholde en Længde af 3½ Mil.

De sidste Begivenheder.

Rigsstatsleren v. Beust's Meddelelser i det østerrigste Rigsraads Militærudvalg er for Tiden det Hovedemne, hvormed den europæiske Presse beskæftiger sig. Disse Meddelelser blev, heber det, givne under Tausheds Løfte og Regjeringen behøved saaledes ikke at vedkende sig Rigtigheden af Bladenes Reserater; men det er dog udenfor al Tvivl, at han virkelig har sagt, hvad der lægges ham i Munden, og Virkningen af hans Tale: med et at omstemme Militærudvalget, viser ogsaa noksom, at dens Indhold maa have været af en meget foruroligende Bestaffenhed. Der er vistnok intet egentlig Nyt i, hvad han meddelte; det har jo længe været en almindelig Mening, at

op i Mislighederne ved vort Konsulatvæsen. Han foreslaar, at dygtige og praktiske Handelsmænd ansættes i Konsulatkontoret ifødestor de nuværende Embedsmænd, der efter hans Mening ikke har tilstrækkeligt Skjøn for tilfredsstillende at udfylde sin Plads. — Bergensposten opfordrer varmt til at indskrive sig som Deltager i de Menighedsmeder, som blev dannede ifjor Vinter, og som iaar skal fortsættes. Den meddeler i den Anledning Statutterne for Menighedsmeder i Domkirken, hvori der siges, at Emnerne blir kirkelige Sager, saavel Lokalmenigheden som den hele Landskirke vedkommende. Deltager kan ethvert Menighedsmedlem over 25 Aar, som har ladet sig indtegne, blive. — Karlsbergs Tidende har under sin Redaktionsartikel behandlet Universitetsbrændende Spørgsmaal, Religionstvistene ved vort Universitet, samt paa en flaaende Maade godtgjort, at vore Professorer i denne Sag deler Anskuelser med den svenske Fritænter B. Rydberg!!

Nyheder.

Stortinget har bevilget til aarlig Udbetaling af Statskassen i Budgetterminen 240 Spd. til en ny Bygning paa Akershus Fæstning til Opbevaring af Statens Penge og Vardidokumenter; 200 Spd. til tilfældige Udgifter ved Hovedkassen; 5000 Spd. til tilfældige Udgifter ved Skattevæsenet; 320 Spd. til Erstatning til Fogder for tabte Pasindtægter efter L. af 21de Marts 1860; 600 Spd. 80 p. til Ombygning af Toldbodbyggen i Brevig; 450 Spd. til en ny Kontorbygning for Toldvæsenet i Langgund; 500 Spd. til Indkjøb af Tomt og Dypførelse af Bolkig med Stenbrygge for en Underholdbetjent og en Korskarl i Ny-Hellesund i Kristiansands Tolddistrikt; 4,900 Spd. til Ombygning af Fundamentet under nordre Toldpakhus i Bergen, til Anstiftelse af en Svingfran og Udbedring af Langbryggen ved samme og til Leje af Pakhusrum, saavidt dette er nødvendigt; 766 Spd. 80 p. til Anstiftelse af hensigtsmæssige Lokale for Toldvæsenet i Hammerfest. Som aarlig Bruttoindtægt af Mynten opførtes 1700 Spd. Videre bevilgedes aarlig 3,070 Spd. til Mynten, deri ikke indbefattet Gager efter Gagelisten; tilf. 2,304 Spd. til Vedligeholdelse af Stiftsgaarden i Kristiania, Departementsgaarden, Maribogaarden m. m.; 2,100 Spd. til Skatter og Brandkontingent for nogle offentlige Bygninger; 5,000 Spd. til Skatter og Brandkontingent for nogle offentlige Bygninger; 77,212 Spd. 61 1/2 p. til Renter af de uopsigelige Statsobligationer; 471,000 Spd. til Renter og Afdrag af den udenlandske Statsgjæld; 1,400 Spd. til tilfældige Udgifter ved Statslaanene. Af Hypothekbankens rene Overskud besluttedes at oversføre til denne Indretningens Grundfond indtil et Bøls af 120,000 Spd. saaledes, at hvert Regnskabsaars Overskud oversføres fra det paafølgende Aars Udgang at regne. Til forjenn. Sekretær ved Hypothekbanken Koren tilstodes 400 Spd. i aarlige Vartpenge; til de lovlige Arvinger efter C. H. Braasteen vedtoges Tilbagebetaling af et Statskassens udlagt Bøls af 229 Spd. 74 p.; til Universitetsstipendier bevilgedes aarlig 2,250 Spd.; 600 Spd. til videnskabelige Rejser i Norge; 10,066 Spd. 40 p. til Universitetets videnskabelige Samlinger; 1,400 Spd. til den botaniske Have; 700 Spd. til Tjens Gaard; 100 Spd. til affædiget Portner Nielsen; 10,166 Spd. til blandede Udgifter ved Universitetet, og som aarlig Indtægt for Universitetet foruden Statskassens Tilskud opførtes 58,078 Spd. 11 p. Af Pensioner bevilgedes aarlig til Fuldmægtig Hall 150 Spd.; til Extrafriver Blom 180 Spd.; til Borgemeister Fougstad 800 Spd.; til Foged Heiberg 500 Spd.; til Foged Bay 450 Spd.; til Assessor Paludan i Vartpenge 400 Spd.; til Toldinspektør Scheel i Pension 750 Spd.; til Toldkasserer Habel 450 Spd.; til Toldkasserer Albrechtson 550 Spd.; til forhenværende Tolder i Bodø, Berg, 120 Spd.; til Dvertoldbetjent Vedom 400 Spd.; til Dvertoldbetjent Broch 300 Spd.; til Toldbetjent Stabel 150 Spd.; til Toldbetjent Lyche 150 Spd.; til Toldbetjent Giverholdt 100 Spd.; til Toldbetjent Collet 150 Spd.; til Toldbetjent Børresen 70 Spd.; til konstitueret Fyrvogter Michaelson 72 Spd.; til Fyrassistent Dahl 100 Spd.; til Fyrassistent Abrahamson 80 Spd.; til Professor Welhaven 800 Spd.; til Generalmajor Sprensen 900 Spd.; til Generalmajor Michelet 1000 Spd.; til Generalmajor Krefling 900 Spd.

Den anden aarlige Turnfest i Trondhjem. (Brev til N. F.) I dette Blads No. 44 for f. A. findes en Opsats med Overkrift "Turnfesten i Trondhjem", hvori man i korte Ord har givet en Fremstilling af det Trondhjemste Turn- og Skyttelags første Aarsfest. Sidst afvigte 30 August holdt Foreningen sin anden aarlige Turnfest paa samme Sted som sidst, nemlig i Exercerhaven, ogsaa da i Dverværet af et overordentligt stort Antal Tilskuere — mellem 2 og 3000 Mennesker — begunstiget af det heldigste Vejr og med det samme ydre festlige Præg som sidst. Turn-

fagen har udenfor sine egentlige Dyrkere mange varme Venner, og et saadant aarligt Turnstue bidrager i høj Grad til at vinde Sympathi for Sagen. Man faar mere og mere Dine op for Betydningen af den gamle Sætning: "En sund Sjæl i et sundt Legeme", og erkjender man først, at disse to paa det Indvirkende er forbundne med hinanden, er klarlig Sjælen bedst tjent med, at dens Medskab, Legemet, blir saa sundt, stærkt og udviklet som muligt, hvortil Turningen, denne ligesaa smukke som nyttige Idret, mægtigt bidrager.

Efterat Festens Præsident, Hr. Stiftamtmand C. Møgelbø, havde uddelt Præmierne, udtalte han sin Tilfredshed med de stedfunde Dvæser, lykønskede de Bindende og trøstede de Ikke-Bindende med, at Lykken næste Gang kunde være dem gunstigere, ligesom han opfordrede til Sammenhold og belyste Turningsens Maal og Betydning i Farens Stund. Hr. Pastor Fr. Werelsen udviklede derpaa i et længere Foredrag Turningsens Oprindelse og dens Historie indtil vor Tid. Mest dvælede han dog ved "den aandelige Turnning", idet han viste sine Tilhørere, at Sjælen ogsaa har en Turnning, gennem hvilken den maa stræbe at naa op til et højere Maal histoppe. Skulde ikke de frie Ord: "Frist, Fri, Fro, Frem" staa uden al Betydning, da maatte denne aandelige Turnning nødvendigvis gaa Haand i Haand med den legemlige, og derfor bør den unge sætte Sædeligheden over Alt; thi det er denne, der er Moderen til næsten alle Dyder, og kun med den vil Turnerne kunne have Ret til at bruge hint skjønne Valgsprog.

Paa Stiftamtmandens Opfordring blev af den talrigt forsamlede Menneskemasse efter Talens Slutning affunget Bjørnstjerne Bjørnsons Sang "Ja vi elsker dette Landet".

Herved sluttede den egentlige Turnfest. Det var imidlertid blevet mørkt, og det smukke Fyrværkeri, der ved Festens Slutning afbrændtes paa Pladsen, frembød derfor et høist imponerende Skue. Lidt efter Lidt stilledes Tilskuerne fra hverandre, og vi søler os overbevist om, at de fleste, der hin Eftermiddag var nærværende i Exercerhaven, vendte hjem med det Ønske: Gid Held og Lykke ledsage Trondhjems Turnforening!

Præmierne saldt saaledes: 300 Fod Hurtigløb for Borne: 1ste Præmie, En Tollekniv, J. R. Lie; 2den Pr., en Sølvspejlskæbe, L. Dahl. Løbet varede 11 Sekunder. — 300 Fod Hurtigløb for Gutter under 16 Aar: 1ste Pr., en Sølvskind Turisvæske, J. Lange; 2den Pr., en Sølvkæbe, D. Orholm. Tid 15 Sekunder. — 300 Fod Hurtigløb for Gutter under 13 Aar: 1ste Pr., en Sølvspise, P. Alstaa; 2den Pr., en Randel, J. Middelthun. Tid 16 1/2 Sekund. — Gymnastik for Borne: 1ste Pr., et Sølvbæger, J. R. Lie; 2den Pr., en Sølvspise, L. Dahl; 3die Pr., en Sølvdesertise, B. Møgelbø. — 300 Fod Hurtigløb for Borne (ikke Medlemmer): 1ste Pr., en Sølvspise, J. Rife; 2den Pr., en Sølvspise, N. Kleffstad. Tid 13 Sek. — 300 Fod Hurtigløb for Gutter under 16 Aar (ikke Medlemmer): 1ste Pr., et Sølvplet-Spiseetui, A. Christensen; 2den Præmie, en Sølvspise, M. Høyager. Tid 16 1/2 Sek. — 300 Fod Hurtigløb for Gutter under 13 Aar (ikke Medlemmer): 1ste Pr., en Sølvdesertise, D. S. Leithen; 2den Pr., en Sølvspise, J. Lindgaard. Tid 18 Sek. — Brydning for Borne (ikke Medlemmer): 1ste Pr., en Sølvspise, N. Kleffstad; første 2den Pr., en do., J. Rife; anden 2den Pr., en do., H. H. Kirkefæther. Hvert var 12 Deltagere tegne, men kun 5 fremkomte, hvorved en stor Del af Interessen for Konkurrencen tabtes for Publikum. — Hopning i Højen for Borne: 1ste Pr., en Jagtvæske, E. Halvorsen; 2den Pr., en Sølvfucker, L. Lora. — 2,000 Fod Hurtigløb for Gutter under 16 Aar (ikke Medlemmer): 1ste Pr., et Sølvplet-Spiseetui, D. Dahl; 2den Pr., en Sølvkæbe, H. Stendahl. Tid 2 M. 24 Sek. — Hopning i Længden for Borne: 1ste Pr., en Sølvspise, D. Rindt (15 Fod i Længden); 2den Pr., en Fiskekurv, E. Halvorsen (14 Fod i Længden). — Gymnastik for Gutter: 1ste Pr., et Sølvbæger, D. Orholm; 2den Pr., et Sølvplet-Spiseetui, C. Middelthun; 3die Pr., en Penneniv, J. Mahow. — 1500 Fod Hurtigløb for Gutter under 13 Aar (ikke Medl.): 1ste Pr., en Sølvspise, D. S. Leithen; 2den Pr., en Sølvspise, J. Lindgaard. Tid 1 M. 53 Sek. — 2,500 Fod Hurtigløb for Borne: 1ste Pr., et Sølvbæger, L. Dahl; 2den Pr., en Tollekniv, J. R. Lie; 3die Pr., en Touriststok, A. Rønning. Tid 2 M. 44 Sek. — 2,000 Fod Hurtigløb for Gutter under 16 Aar: 1ste Pr., en Sølvspise, J. Lange; 2den Pr., et Sølvplet-Spiseetui, D. Orholm; 3die Pr., en Sølvspise, Th. Hornemann. Tid 2 M. 30 Sek. — 2,500 Fod Hurtigløb for Borne (ikke Medlemmer): 1ste Pr., et Sølvbæger, H. H. Kirkefæther; 2den Pr., en Sølvtomling, N. Kleffstad. Tid 3 M. 3 Sek. — 1500 Fod Hurtigløb for Gutter under 13 Aar: 1ste Pr., et Besik, P. D. Aune; 2den Pr., en Sølvdesertise, J. Middelthun. Tid 1 M. 47 Sek. — 1000 Fod Hurtigløb over Gjerder og Grøfter for Borne: 1ste Pr., en Fiskestang med Snelle, E. Halvorsen; 2den Pr., 2 Sølvspiseer, J. R. Lie. Tid

1 M. 18 Sek. — 800 Fod Løb over Gjerder og Grøfter for Gutter under 16 Aar: 1ste Pr., en Tollekniv, J. Lange; 2den Pr., en Sølvdesertise, A. Hartmann. Tid 1 M. 18 Sek. — 1000 Fod Løb over Gjerder og Grøfter for Borne (ikke Medlemmer): 1ste Pr., en Sølvspise, A. Fjeldberg; 2den Pr. 30 Sek. 2den Præmie uddeltes ikke, da Ingen fandtes fortjent dertil.

Til Professor Welhaven togede i Torsdags omfr. 1000 akademiske Borgere med Janer i Spidsen. Efterat have sunget Welhavens Studentersang: "Vi færdes med Lyst paa den stejleste Vej", udtalte Studentersamfundets Formand, Rand. Fris Hansen, at Kristiania Studenter ved Efterretningen om, at Welhaven nu har truffet sig tilbage fra sin Stilling som Universitetslærer, ved denne Lejlighed ønskede at bringe ham sin Afstedshilsen og Tak for hans Virken. "Saa gjerne deltog han i de Unge Samlis, delte deres Haab og Glæde, og ved saamangen Lejlighed var han med løftende Magt i Sang og Tale Tolk for, hvad der fyldte eller burde fylde Studenterens Sjæle. Idet man takkede ham, fordi han havde været en Aandens Mand i en aandsfattig Tid og derfor en Høvding for vort Folk, saa bragte det norske Studentersamfund ham ogsaa en Hilsen fra hans Ungdoms Stridsmagt, dog som en mild, forklaret Gjenlyd fra Slagenes bidige Vag; i Historiens forstaelse stod nu baade Bergeland og han med Forsoningens fremrakte Haand som Kjemper for Sandhedens Arne." Welhaven svarede dybt bevæget med Tak for denne Studenterens Hylning, der var ham saameget kjærere, fordi han just i Samlivet med dem havde oplevet flere af de skjønne og betydningsfulde Øjeblikke i sit Liv. "Hvad han neppe havde turdet haabe, oplevede han idag, idet nu "i høstlige Dage hans Foraar kom med Krandsen tilbage". Han ønskede Studenterne Velsignelse til al deres Gjerning, som var Kamp for det Gode og det Sande til Fædrelandets Held og Lykke. Efter gjentagende at have udbragt et nielddigt Hurra for Welhaven, blev de foran indtagne Sange af B. Bjørnson affunget.

Bergens Haandverkerforening har efter Bergensp. paa Forspørgsel af Toldkomiteens Medlem, Stortingsmand Faye, diskutert Forandringer i den nu gjældende Toldtarif. Klagerne gik her i sin Almindelighed ud paa, at det færdiggjorte Produkt var forliden tildobestattet, medens de enkelte Dele deraf af og til er temmelig drøjt bestattet. Anglemagerne ophylet saaledes, at deres Naaprodukter for en stor Del er belagt med Told, medens det færdige Produkt er frit, m. V. Bladet udtaler sig for, at Stortingsmændene mere skal slaa ind paa den af Faye betraadte Vej og spørge Velgerne om deres Mening om forskellige vigtige Spørgsmaal.

Det dansk-norsk-engliske Telegrafskib sluttede den 6te Novbr. d. A. Overenskomst om Samarbejde i 5 Aar. De Bull optræder i denne Tid i Amerika og høster umaadeligt Bifald paa sine talrige besøgte Koncerter.

Medaljen for Borgerdaad i Sølv er tildelt Gaardmændene J. Zehnen og De Erissen Hørfat af Aarsp. Præmie for med Fare for eget Liv at have reddet Mennesker fra at drukne.

For Medning af Mennesker fra at drukne har Gaardmændene Knud Ingebretsen og Thore Andreasen samt Husmand Peder Bertelsen Ravnastangen hver faat et Sølvbæger til en Værdi af 8 Spd.

Forbrugsföreningen paa Fredrikshald har i det forløbne Halvaar haft en Bruttofortjeneste af 954 Spd. 82 p. hvoraf Nettofortjenesten udgjør 522 Spd. 82 p.

Om en norsk Handelsforbindelse med Sibirien har en Russer, Sidroff, ført Underhandlinger med Sv. Foyen med det Udsigt, at Ishavsfareren Isbjørnen efter Nedeiets Samtykke til næste Sommer skal vove Forsøget. I Arendal har Kommunebestyrelsen besluttet Oprettelsen af et 2det Apothek i Byen, som har været meget omvistet, for den endelig blev afgjort.

Folkeshøjskolen i Espedalen har begyndt sin Virksomhed med 26 Elever; men der er Udset til at 30 vil komme til at deltage i dette første Kursus. Folkeshøjskolen paa Halsens Kloster har begyndt med 13 Elever.

Et Badeanstalt i storartet Maalestok saavel for Borne som Vorn er efter Dr. Bl. paabegyndt af Advokat Schwarz under Møledammen ved Sommerfryd ved Drammen.

Husholdningsforeningen i Drammen har i Halvaaret fra 14de April til 14de Oktbr. udleveret Varer for ca. 23,500 Spd. med gennemsnitlig 10 pCt. Bruttofortjeneste. Som Udbytte vil blive udlignet 5 pCt.

I Svevlæg Høstlæser Værkstøjer Jørgensen daglig ved sit Værk 200 Mand.

Missionskabet "Giesler" er ankommet til Stavanger.

Det nye Børneasyl i Kristiansand aabnede sin Virksomhed den 2den d. M. med et Antal af 65 Børn.

Nitroglycerin er af Kristiania Kommunebestyrelse som farligt Stoff forbudt at blive opbevaret i Byen.

Udvandretskabet "Walmerton" sprang løst paa Rejse fra Hamburg til New-York, men blev indbugseret til Plymouth efter i 6 Dage med yderste Nød at have været holdt oppe ved Pumperne.

I den amerikanske Krig mellem Syden og Norden fra Aaret 1861 til 1865 faldt efter Nordist Følkebl. 300,000 Mand paa Slagmarken fra Nordens Armeer. Udgifterne for Norden til Krigen beregnes udenfor de almindelige i Fædsaaene til 80 og Flaade for hele Krigen at være gaaet op til 3,124,589,494 Spd.

Strandingerne paa den engelske Kyst i 1867 med Ulykkeshandelser og Sammenstød udgjør 2,090, hvorved 2,513 Fartøjer er mistet eller skadet. Dette overstiger Ulykterne i 1866 med 224 Skibe og er betydeligere end noget andet Aar.

Ledigt: Et Professor-Embede i Filosofi ved Universitetet (800 Spd.)

Udnævnt: Kontrollør Paul Kristian Røtter til Lensmand i Flesberg.

Efterat undertegnede Kommitte havde fordeelt den, til de ved Stred Stadelstede i forrige Vinter, indkomne Sum

3,063 Spd.	87	118
hyortil kom Renter	7	118
3,071 Spd.	85	
5 Spd.	84	
3,066 Spd.	1	

mellem de stadelstede Distrikter og sendt det paa hvert Distrikt faldende Belp til respektive Præst og Formandskab til endelig Fordeeling, har vi senere modtaget:

ved Prost Lange, Rennesø	67	95
Gaardbruger Elias Dahl, Lævedigen	3	24
Pastor Ths. Møller, Nærstrand	14	24
fra Skolelærerne i Eker og Sigdal ved Enstillings-Bidrag	92	69
ved Boghandler Fabricius, Arendal	132	84
fra Skolelærerne i Eker og Sigdal ved Enstillings-Bidrag	13	96
Konjul Kjelland, Stavanger	10	
en Ubenævnt do.	5	60
Vigelands Præstegjeld	5	12
Studenternes Forestilling 17de Mai	13	19 1/2
A. Dttisen 48 f og S. 60 f		108
Veg Præstegjeld ved Pastor Arnet	20	36
Sognepræst Møllerts, Eidanger	5	
J. Broberg Egg, Stragerø	5	
Formandskabet i Storevædal	40	
Skolelærerne i Eker ved Enstillings-Bidrag	4	
Oddernes Præstegjeld	25	31
Sognepræst Boye, Langejund	14	43 1/2
Pastor Hoel, Veitstaden	7	96
Jver Schei Høylands sogn		60

Tilsammen 475 Spd. 114 f

af dette Belp er tilskillet Pastor G. Bergh, Nordalens Præstegj. 35 Spd.

Sognepr. J. E. Smith, Sogndalen 75 — 110 — " "

igjen 365 Spd. 114 f

3 — 119 "

370 Spd. 93 f

2 — 88 "

Den endelige Rest 368 Spd. 5 f

har vi nu fordelt forholdsvis til dem, der tidligere er ydet Bistand, og affendt til videre Fordeeling paa samme Maade som tilforn. Og idet vi bemærker, at vi hermed anser vort Hvers for sluttet, frembærer vi Modtagernes Tak til Giverne. Kristiania den 28de Oktober 1868.

G. Vorch. Th. A. Dop. F. S. Frølich. Rasch. Serx.

Bekjendtgjørelse.

Fra 1ste Januar 1869 er en Lærerpøst ledig i Vefrings Skolekommune i Førde Præstegjeld med 24 Ugers Undervisning om Aaret. Stolen holdes i leiet Lokale. Lønnen er 6 Rdt pr. Uge. Godtgjørelse for Kost og Herberge udbetales Læreren af Skolekassen med 12 f pr. Dag. Ansøgninger om denne Lærerpøst, forsynede med de fornødne Attester og stiledes til Bergens Stiftsdirktion, indsendes i frankerede Breve til Sognepræsten i Førde.

En Omgangsskolelærerpøst paa 5 Kredse, der bliver at tiltræde fra førstkommande Aarsaar, er ledig i Falden i Salten. Den aarlige Skoletid er 42-44 Uger à 2 Spd. pr. Uge med frit Kosthold og Herberge in natura. Ansøgninger herom indsendes i betalte Breve til Nærskab Skolekommission.

Lærerpøst.

I Næsby Præstegjeld er ledig en Lærerpøst for Lapsiste Børn, hvorfor al Undervisningen foregaar paa Lapsist. Løn pr. Skoleuge 2 Spd. Skoletid 24-30 Uger aarlig. Kostholdsgodtgjørelse udredes med 20 f pr. Dag af Skolekassen.

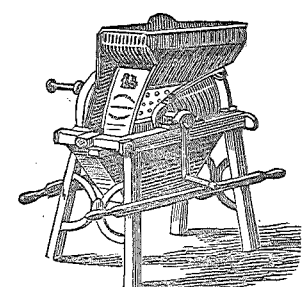
Ansøgninger om denne Pøst, stiledes til Tromsø Stiftsdirktion, indsendes i betalte Breve inden 6 Uger fra Dato til Nils A. Hall, Sognepræst til Næsby.

I Sveens Hovedsogn er Lærerpøsten i Baages og Ejleraages Kredse ledig. I Baages Kreds holdes aarlig Skole i leiet Lokale i 12 Uger paa Nordre Baage og 6 Uger paa Søndre Baage. I Ejleraas Kreds holdes Omgangsskole i 9 Uger. Kosten leveres in natura. Lønnen er 6 Rdt om Ugen. Ansøgninger, stiledes til Bergens Stiftsdirktion, indsendes til Sveens Skolekommission inden 6 Uger fra Dato.

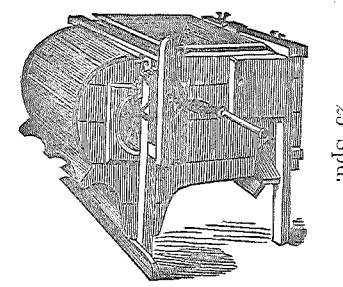
Egne Præstegaard 30te Oktober 1868. E. Holtermann, f. t. forettende Præst i Sveen.

Fra Februar næste Aar er i Fede Sogn pr. Hælsfjord ledig en Omgangsskolelærerpøst. Distriktet indbefatter 3 Skolekredse, hvor med 12 Ugers aarlig Skole. Lønnen er 100 Skill. pr. Skoleuge og Kosthold in natura. Ansøgninger om denne Pøst, ledsagede af Bidnesbyrd om moralsk Forhold indtil den sidste Tid og stiledes til Christiansjands Stiftsdirktion, modtages af Fede Skolekommission indtil 13de December førstkommande.

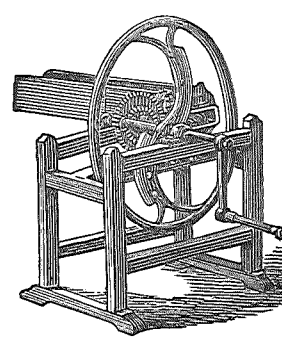
I Hitterdal er Lærerpøsten i Ili og Strand Kredse ledig. I den første holdes Skolen i 17 Uger i eget Lokale, hvor der er et Værelse til Læreren, i den sidste er der Omgangsskole i 12 Uger. Kostholdsgodtgjørelsen ved Fæstskolen er 1 Spd. 20 f, Løn 1 Spd. 30 f ugentlig. Ansøgninger sendes gennem Skolekommissionen til Christiansjands Stiftsdirktion inden 12te December. Chr. Glæstad.

den eneste Sori, der blev broncemedaillebelønnet ved sidste Oktober Landbrugsudstilling.

samt sølvmedaillebelønnede,

20 Spd.

sælges i Ivar S. Youngs Com.-Lager, Torvgaden No. 3 ligeoverfor Hypothekbanken. NB. Kun pr. Contant. Udenbyes Ordres med Remisse effektueres uden Ophold.

Brandforsikrings-Selskabet „NORDEN“

overtager Forsikringer i Landdistrikterne paa almindelige Landbonærings-Gjenstande til 1/4 pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. for Aaret; man henvender sig til Hovedcontoret i Christiania eller nærmeste Agent. **Jacob Ihlen. H. F. Løkke. Olai Olsen.**

M. Langaard. J. Birch.
C. F. Gjerdrum, adm. Directeur.

Christiania almindelige Brandforsikringselskabet
og
Livsforsikringselskabet IDUN

med
Aktiekapitaler: En Million Species

tegner Forsikringer imod billige Præmier og liberale Villkaar.

Hovedkontor: No. 5, Prindsens Gade.
D. Kildal. Ths. Joh. Heftye. Joh. H. Andresen.
B. Dybwad. J. Gjerdrum.

ASPETØMMER

leveret ved Jernbanestation, kjøbes stedse til høie Priser af I. L. Sundt, Youngstorvet, Christiania.

S. Amundsen & Co. ved Torvet

anbefaler sin Handel med Düsseldorf Oliefarver i Tuber og præparerede Vandfarver af Carl Schmidts bekjendte Fabrikata, sparklede Lærreder (Gibslærred, Maltüch & Ywillick) og Malepapir af Roeller & Hüster (Leipzig) Fabrikata, Fernisser & Tørreolier fra Carl Hornemann i Hannover og Soehnée freres i Paris, Pensler, Paletter, Paletknive, Sparktler etc., som vel assorteret for Vinteren.

Udkommet er og faaes i alle Landets Bøglader:
Storegut af Vinje. 18 f.
Naar 10 Expr. paa en Gang kjøbes mod Contant, sælges disse indtil denne Maanedes Udgang for 1 Spd. Alb. Cammermeyer.

For Sognebibliotheker.

Disse kunne mod tolv Skilling kvartalet faa hestede Exemplarer af „Norsk Folkeblad“ for Aargangene 1836 og 1867.

Norsk Folkeblads Udgiver.

Mine Kommissionsærer underrettes herved om, at jeg er flyttet fra Alesund til Brøns i Nordland, hvorfra jeg fortsetter min Forlags-Boghandel. Brønnsund, 24de Oktober 1868.

Andr. D. Olsen.

Susvennen.

Maanedsskrift for kristelige Fortællinger, Livshistorier, Lidt om Guds Gjerninger i Naturen og Mennekelivet o. a. m. udkommer, om Gud vil, fra Januar med et Heste hver Maaned paa 2 Ark 8vo eller 32 S. med flere Træsnit og Fostre 12 f og 2 f Porto for Kvartalet, som betales ved første Hestes Modtagelse. Skriften bliver altsaa meget billigt, og anbefales til mine fjære Medbringers Godhed og Understøttelse. Subskribentfamilere erholde paa hvert Ste Expr. det Ste frit. Skriften kan kjøbes i alle Posthuse og Bøglader i Breve med Udskrift: til Susvennens Exrd. Christiania Postkontor, Avisfag. Her i Byen hos Boghandler Gramm og i Bergens Bogtrykkeri, pøre Slotsgade No. 16.

Udkommet er og faaes i alle Landets Bøglader:

Geistlig Stat & Kalender

for Kongeriget Norge. Udarbejdet af Thorvald Boeck, Rand. iur. og Kopist i Riktedepartementet. 145 S. 4to, indb. i Papbd. 80 f. Forfentt pr. Post 88 f. Remise i Frimærker motages.

Tillæg, hvori nye Kandidater og Forandringer optages, agtes aarlig udgiven.

Alb. Cammermeyer.

Amtskarter
udgivne af den geografiske Opmaaling.

Over følgende Amtter haves Karter i Maalestoffens 1 : 200,000: Smaaleneses, Akershus, Hedemarkens (3 Blade), Jarlsberg og Laurviks, Kristians (3 Blade), Buseruds (2 Blade), Bratsbergs (2 Blade), Nedens (2 Blade), Lister og Mandals, Stavangers (2 Blade), Søndre Bergenshus (2 Blade, hvoraf dog kun det sydlige er udkommet).

Amtskarterne kan erholdes tilkjøbs i alle Landets Byer hos Opmaalingens Kommissionsærer og sælges desuden i Partier (mindst 10 Blade) med 16 1/2 pCt. Rabat fra Opmaalingkontoret, der udræder Omkostningerne ved Indpakning og Fragt.

Mod Rekvizition i betalte Breve med Adresse: „Opmaalingkontoret i Kristiania“ kan altsaa erholdes hvilke som helst 10 Amtskartblade for 2 Spd. 60 Skill.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Bøglader:
Susdyrlægen.

Raadgiver for Landmanden ved Behandlingen af Husdyrenes Sygdomme. Efter W. Spinosa og G. F. Sjestedt. Af S. Konow, Amtsdryrlæge og Agronom. Pris heftet 24 f, i fift Bind 30 f. Bergen, Oktober 1868. C. Floor.

Udkommen er og faaes i alle Landets Bøglader:
Meddelelser fra Landernes Rige

udgivne af **J. N. Greve.** Pris 22 f. Axel Schjødre.

Paa undertegnede Forlag er udkommet og tilkjøbs i alle Bøglader:
Siewers, H. Geografi. Efter Rek-tor Dahm. IV. 260 Sider 8vo. Pris 65 Sk. indbunden.

Af Forfatterens Forord hidsættes:
„ — — Jeg har søgt at indskrænke mig til det Vigtigste og det mest Karakteristiske af det, som er Geografi i egentlig Forstand, fremstille det saaledes, som det viser sig i Frastand, hvor Smaatingene forsvinder, og betragte Emnet som en selvstændig Videnskab — —“

P. T. Mallings Forlagsboghandel.

Paa mit Forlag er udkommet:
Den røde Bog. En Fortælling af en Røvmandsfamilies Kors og Glæde, af Dr. Friederich Ahlfeld, Forfatter til „Mennekelivet“ o. s. v. Overtat af Cand. theol. Laurig Peter-ten. 5 Ark 8vo. Pris heftet 20 f, sm. indb. 36 f. J. W. Cappelen.